

Міністерство освіти і науки України
Український державний університет імені Михайла Драгоманова

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Декан педагогічного факультету

Олефіренко Т.О.

«31» серпня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
ПРИРОДОЗНАВСТВО З МЕТОДИКОЮ ТА НАВИЧКАМИ СТАЛОГО
РОЗВИТКУ

освітньої програми Дошкільна освіта
галузі знань 01 Освіта/Педагогіка
спеціальності 012 Дошкільна освіта
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Шифр за навчальним планом ПП2.05

Київ 2023

Робоча програма розроблена на підставі навчальної програми «Природознавство з методикою та навичками освіти сталого розвитку», затвердженої на засіданні Вченої ради НПУ імені М.П. Драгоманова «24» листопада 2022 року, протокол №5.

Розробник програми: Агіляр Туклер В.В., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри дошкільної освіти.

Затверджено на засіданні кафедри дошкільної освіти «28» серпня 2023 р., протокол №1.

Завідувач кафедри

Цветкова Г.Г.

I. Опис навчальної дисципліни

Шифр дисципліни _____ ПП 2.05 _____

Загальні характеристики дисципліни	Навчальне навантаження з дисципліни	Методи навчання і форми контролю
Галузь знань 01 Освіта (шифр, назва)	Кількість кредитів – 6 ЄКТС	Методи навчання 1) Лекції. Семінарські заняття з застосуванням роздаткового матеріалу; 2) Телекомунікаційне навчання студента з викладачем в Google meet; 3) Використання мультимедійних освітніх засобів в процесі самонавчання (друковані, аудіо -, відеоматеріали та навчальні матеріали, що надходять з комп'ютерних мереж) середовище Moodle. https://moodle.npu.edu.ua/course/view.php
Спеціальність (код, назва) 012 Дошкільна Освіта	Загальна кількість годин 180 <i>Денна</i> <i>Заочна</i> 78 24	
Освітній рівень (бакалавр) Бакалавр	Лекції: 38 12 Семінарські (практичні) заняття:	
Статус дисципліни (Нормативна) Нормативна	20 (20) 6 (6)	
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом 3 (2020)	- - Індивідуальна робота:	
Семестр V (денна та заочна форма)	- - Самостійна робота:	
Тижневе навантаження (год.) - аудиторне: 2 год. - самостійна робота	102 156 Співвідношення аудиторних годин і годин СРС:	
Мова навчання – українська Передумови навчання педагогіка дошкільна, психологія дитяча, методики навчання дітей дошкільного віку	78:102 =0,8 24:156=0,1	
		Форми поточного контролю Реферат, модульна контрольна робота, контрольне тестування Форма підсумкового контролю Екзамен

Програма нормативної навчальної дисципліни «Природознавство з методикою та навичками освіти сталого розвитку» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахівців освітнього рівня «бакалавр», галузі знань 01 Освіта, спеціальності 012 Дошкільна освіта

Предмет вивчення навчальної дисципліни «Природознавство з методикою та навичками освіти сталого розвитку»: поглиблення знань про природу рідного краю та методика ознайомлення дітей раннього і дошкільного віку з природою.

Міждисциплінарні зв'язки: програма нормативної навчальної дисципліни «Природознавство з методикою та навичками освіти сталого розвитку» ґрунтується на класичних та сучасних наукових дослідженнях у галузі «Основи екології», «Психологія дитяча», «Педагогіка дошкільна», «Дитинознавство» є складовою частиною дисциплін циклу професійної та практичної підготовки

Метою викладання навчальної дисципліни «Природознавство з методикою та навичками освіти сталого розвитку» є: формування професійної компетентності майбутніх фахівців в галузі дошкільної освіти: оволодіння системою знань та педагогічним інструментарієм організації природничо-екологічної компетентності в умовах суспільного дошкільного виховання та сім'ї.

Основними завданнями навчальної дисципліни «Природознавство з методикою та навичками освіти сталого розвитку» є:

теоретико-методологічні – формування професійного світогляду і наукових уявлень про сутність природничо-екологічної компетентності,

когнітивні – систематизація знань студентів про природу; окреслення змісту інформації про об'єкти та явища природи, доступної розумінню дітей дошкільного віку, їх потреб та інтересів; ознайомлення майбутніх вихователів з методикою та сучасними технологіями формування природничо-екологічної компетентності у дітей раннього та дошкільного віку;

практичні – формування у майбутніх вихователів умінь доцільно використовувати форми організації співпраці дорослого і дитини в процесі пізнання світу природи та навичок проведення освітнього процесу з дітьми та їх батьками з метою виховання ціннісного ставлення до природи і її збереження в умовах урбанізації сучасного суспільства.

II. Основні результати навчання та компетентності, які вони формують:

№п/п	Результати навчання	Компетентності
1.	ПР-1. Розуміти і визначати педагогічні умови, закономірності, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми від народження до навчання у школі; знаходити типові ознаки і специфіку освітнього процесу і розвитку дітей раннього і дошкільного віку.	КС-4. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку первинних уявлень про предметне, природне, соціальне довкілля, властивості і відношення предметів; розвитку самосвідомості («Я» дитини і його місце в довкіллі).
2.	ПР-06 Встановлювати зв'язок між педагогічними впливами та досягнутими дітьми результатами.	КЗ-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

3.	ПР-18. Володіти технологіями організації розвивального предметно-ігрового, природно-екологічного, пізнавального, мовленнєвого середовища в різних групах раннього і дошкільного віку.	КЗ-8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
4.	ПР-22. Дотримуватись умов безпеки життєдіяльності дітей раннього і дошкільного віку	КС-8. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку навичок екологічно безпечної поведінки і діяльності в побуті, природі й довкіллі.
5.	ПР-20. Враховувати рівні розвитку дітей при виборі методик і технологій навчання і виховання, при визначенні зони актуального розвитку дітей та створенні зони найближчого розвитку.	КС-3. Здатність до розвитку допитливості, пізнавальної мотивації, пізнавальних дій у дітей раннього і дошкільного віку.

III. Тематичний план дисципліни

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 6 кредитів ЄКТС 180 годин.

№ п/п	Назва модулів і тем	Кількість год. (денна форма навчання)						Кількість год. (заочна форма навчання)				
		Аудиторні	Лекції	Практичні	Семинарське	Лаборатор	СРС	Аудиторні	Лекції	практичні	семинарськ	СРС
Модуль I. Теоретичні засади формування природничо-екологічної компетентності дітей дошкільного віку												
Тема 1.1.	Природа України. Рослинний і тваринний світ України. <i>Рекомендовані інформаційні джерела:</i> <i>основні: 1-5</i> <i>допоміжні: 4-7</i> <i>інтернет ресурси: 1-3</i>	2	2	-	-	-			-	-	-	-
Тема 1.2.	Становлення методики ознайомлення дітей з природою. Сучасні підходи до формування природничо-екологічної компетентності та початкових уявлень про поведінку, що зорієнтована на сталий розвиток дітей дошкільного віку. <i>Рекомендовані інформаційні джерела:</i> <i>основні: 2,3,4,8,9,10,11.</i> <i>допоміжні: 11,4.</i>	6	2	2	2	-		2	2	-	-	

	<i>інтернет ресурси: 1-3.</i>											
Тема 1.3.	Психолого-педагогічні механізми формування природничо-екологічної компетентності та навичками освіти для сталого розвитку дітей дошкільного віку. <i>Рекомендовані інформаційні джерела: основні: 8-11. допоміжні: 11,12. інтернет ресурси: 1-3.</i>	4	2	-	2	-				-		
							30					40
	Разом 42 год. ДФН	12	6	2	4		30					
	Разом 42 год. ЗФН							2	2			40

Модуль II. Еколого-розвивальне середовище закладу дошкільної освіти

Тема 2.1.	Еколого-розвивальне середовище – складова формування природничо-екологічної компетентності та навичок для сталого розвитку дітей дошкільного віку. <i>Рекомендовані інформаційні джерела: основні: 8-11 допоміжні: 5,6,7,8. інтернет ресурси: 1-3.</i>	18	6	6	6	-		4	2	-	2	
							32					62
	Разом 50 год. ДФН	18	6	6	6	-	32					
	Разом 66 год. ЗФН							4	2		2	62

Модуль III. Особливості організації роботи з формування природничо-екологічної компетентності та навичок освіти сталого розвитку для дітей дошкільного віку

Тема 3.1	Методи, засоби, форми формування природничо-екологічної компетентності дітей раннього та дошкільного віку. <i>Рекомендовані інформаційні джерела: основні: 8,9,10,11. допоміжні: ,4,5,7,8,11 інтернет ресурси: 1-3.</i>	32	16	10	8	-		10	4	4	4	
Тема 3.2.	Технології формування природничо-екологічної компетентності та навичок сталого розвитку для дітей	18	10	2	2	-		8	2	2	2	

	старшого дошкільного віку. Рекомендовані інформаційні джерела: основні: 1,5,6,7. допоміжні: 1-3,7-10,13,14. інтернет ресурси: 1-3.												
							40						54
	Разом 88 год. ДФН	50	26	12	10	-	40						
	Разом 72 год. ЗФН							18	6	6	6		54
	Всього: 180 год. ДФН	78	38	20	20		102						
	Всього: 180 год ЗФН							24	12	6	6		156

IV. Зміст навчальної дисципліни за модулями і темами

№ п/п	3.1. Назва модулів, тем та їх зміст	К-сть год.	
		Всього	В т.ч. лекцій
1.	Модуль І. Теоретичні засади формування природничо-екологічної компетентності дітей дошкільного віку.	42 год (3 них 30 год. СРС)	6 год
	Лекція 1. Природа України. Рослинний світ. Тваринний світ. <i>Зміст теми.</i> Природні умови України. Клімат України. Ґрунти України. Води України. Природні зони. Рослинний світ України. Природні рослинні угруповання – фітоценози. Характеристика рослинності різних природних зон України. Культурні рослини. Плодові і ягідні рослини. Рослинність парків і скверів. Рослини пустирів та природорожні рослини. Бур'яни. Природа України. Тваринний світ. Зміст теми. Підцарство Найпростіші. Типи. Тип членистоногі. Класи : ракоподібні, павукоподібні, комахи. Тип хордові. Надклас риби. Класи : земноводні, плазуни, птахи, ссавці або звірі. Сезонні зміни в природі. <i>Ключові слова:</i> природні умови, клімат, ґрунти, природні зони, рослини, найпростіші, типи, класи, сезони. <i>Рекомендовані інформаційні джерела:</i> <i>основні:</i> 1-5 <i>допоміжні:</i> 4-7 <i>інтернет ресурси:</i> 1-3		2 год
	Лекція 2. Становлення методики ознайомлення дітей з природою. <i>Зміст теми.</i> Актуальність проблеми формування природничо-екологічної компетентності дітей дошкільного віку. Вплив природи на формування особистості: ретроспективний аналіз. Я.А.Коменський, Ж.Ж.Руссо, Й.Г.Песталоцці, Ф.Фребель, М.Монтессорі про природу як чинник виховання, джерело фізичного, морального та розумового розвитку дитини; погляди К.Д.Ушинського, Є.М.Водовозової, А.С.Симонович, С.Ф.Русової,		2 год

	<p>А.С.Макаренко та В.О.Сухомлинського на роль природи у формуванні особистості дитини. Науковий внесок Н.Ф.Яришевої у становлення методики ознайомлення дошкільників з природою. Дослідження сучасних педагогів: Г. Беленької, Н. Лисенко, В. Маршицької, З. Плохій, О. Половіної, Г. Тарасенко. Актуальні завдання ознайомлення дітей з природним довкіллям. Вирішення завдань в єдності реалізації освітніх, виховних, розвиваючих цілей. Поняття «Сталий розвиток освіти» як стратегію безперервного прогресу цивілізації та окремих країн в умовах збереження навколишнього середовища.</p> <p>Основні положення освіти сталого розвитку, чинники (відповідно до сфер суспільного життя: екологічна, економічна, соціальна), засади. Основні принципи емпіризм-педагогіки.</p> <p><i>Ключові поняття теми:</i> предмет, завдання, природничо-екологічна компетенція, методика, ретроспектива, дослідження.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела:</i> основні: 2,3,4,8,9,10,11. допоміжні: 11,4. інтернет ресурси: 1-3.</p>		
	<p>Лекція 3 Психолого-педагогічні механізми формування природничо-екологічної компетентності дітей дошкільного віку та навичок сталого розвитку.</p> <p><i>Зміст теми.</i> Мета, завдання і принципи екологічної освіти особистості. Становлення поняття «екологічна культура». Екологічна культура як результат екологічної освіти. Екологічна культура педагога. Екологічна освіта – новий напрям дошкільної педагогіки. Мета і завдання екологічної освіти дітей дошкільного віку. Напрями формування природничо-екологічної компетенції дитини дошкільного віку. Емоційно-ціннісне ставлення дошкільника до природи – прояв зачатків екологічної культури. Позитивне ставлення до природи як результат формування природничо-екологічної компетенції дітей дошкільного віку.</p> <p><i>Ключові слова:</i> принципи, модель, екологічна культура, екологічна освіта, природничо-екологічна компетенція, екологічні уявлення, екологічна культура, еколого-доцільна поведінка, екосистеми, освіта для сталого розвитку.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела:</i> основні: 8-11. допоміжні: 11,12. інтернет ресурси: 1-3.</p>		2 год.
2.	<p>Модуль II. Еколого-розвивальне середовище закладу дошкільної освіти</p>	50 год. (з них 32 год. СРС)	6 год.
	<p>Лекція 4-5. Еколого-розвивальне середовище – складова формування природничо-екологічної компетентності дітей дошкільного віку. Ділянка закладу дошкільної освіти</p> <p><i>Зміст теми.</i> Психолого-педагогічна оцінка впливу</p>		4 год.

природного довкілля на особистісне становлення дитини дошкільного віку. Значення природного розвивального середовища у формуванні природничо-екологічної компетенції дошкільника (створення умов для повноцінного всебічного розвитку дітей; реалізація програмового змісту освітнього напрямку «Дитина у природному довкіллі».. Природне розвивальне середовище. Екологічний простір у приміщенні, зміст та його складники. Екологічний простір на території закладу дошкільної освіти, зміст та його складники.

Значення ділянки закладу ЗДО для реалізації змісту і завдань формування природничо-екологічної компетенції дітей дошкільного віку. Вимоги до планування та озеленення ділянки закладу дошкільної освіти. Вибір та розміщення дерев, кущів, витких рослин. Влаштування газонів на ділянці.

Вибір місця для квітника. Планування та форми квітників (клумби, рабатки, бордюри, альпійські гірки, мікс-бордери). Підбір декоративних квіткових рослин для квітника: однорічні, дворічні, багаторічні з урахуванням термінів цвітіння та естетичних вимог. Вирощування квітів, догляд за ними. Збір насіння. Зимове зберігання бульб та цибулин. Зрізання квітів. Складання букетів. Зміст роботи з ознайомлення дошкільників з декоративними квітами.

Вибір місця та планування городу на ділянці дошкільного закладу. Загальна характеристика овочевих культур, рекомендованих для вирощування в дошкільному навчальному закладі. Особливості вирощування овочів (городня сівозміна, обробіток і удобрення ґрунту, підготовка розсади і висаджування її у ґрунт). Догляд за рослинами городу. Механічні та біологічні методи боротьби з хворобами та шкідниками рослин.

Добір плодкових дерев та ягідних кущів. Розміщення плодово-ягідних культур на земельній ділянці. Підготовка ділянки, ям та саджанців до садіння. Посадка плодкових дерев та ягідних кущів. Догляд за садом. Захист плодово-ягідних рослин від шкідників. Зміст роботи щодо ознайомлення дітей дошкільного віку з рослинами саду. Участь дітей у зборі урожаю фруктів та ягід. Догляд за садом.

Ключові поняття теми: природне розвивальне середовище, складові: традиційні, нетрадиційні, ділянка, дерева, кущі, газон, приваблювання птахів, декоративні квіти, обробка ґрунту, посів насіння, висадка розсади, квітник, овочеві культури, сад, ягідник, плодово-ягідні рослини.

Рекомендовані інформаційні джерела:

основні: 8-11.

допоміжні: 11, 12.

інтернет ресурси: 1-3.

	<p>Лекція 6. Куточок природи в ЗДО.</p> <p>Зміст теми. Необхідність організації куточка природи, його навчально-виховне значення. Розміщення і обладнання куточка природи. Створення науково-природничого центру в куточку природи. Вимоги до його обладнання.</p> <p>Правила підбору об'єктів для куточка природи: врахування можливостей утримання об'єкта в умовах жилого приміщення, безпечність для дітей, відповідність вимогам програм, доступність для догляду тощо, постійні та тимчасові мешканці куточка природи. Кімнатні рослини куточка природи і зимового саду (декоративно-красиво-квітучі, цибулинні, виткі, ампельні, сукуленти): особливості догляду, використання в інтер'єрі ЗДО.</p> <p>Утримання риб у куточку природи. Риби місцевих водойм і екзотичні риби: умови утримання. Влаштування акваріуму і догляд за ним. Птахи в куточку природи. Умови утримання в куточку природи папуг, канарок, щиглів. Ссавці – постійні мешканці кутка природи: морська свинка, хом'ячок, їх утримання. Утримання тимчасових мешканців куточка природи: безхребетні тварини (молюски, ракоподібні, комахи) та хребетні (земноводні, плазуни, ссавці, птахи). Сезонні зміни в об'єктах куточка природи. Ключові поняття теми: куточок природи, постійні мешканці, тимчасові мешканці, кімнатні рослини, вегетативне розмноження, умови життя, середовище, інсектарій, акваріум, тераріум.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела:</i> <i>основні: 9,10,11.</i> <i>допоміжні: 11,12.</i> <i>інтернет ресурси: 1-3.</i></p>		2 год.
3.	<p>Модуль III. Особливості організації роботи з формування природничо-екологічної компетентності та навичок освіти сталого розвитку для дітей дошкільного віку</p>	88 год. (3 них 40 год СРС)	26 год.

	<p>Лекція 7, 8 Методи формування природничо-екологічної компетентності у дітей раннього та дошкільного віку. Методи безпосереднього ознайомлення дітей з природою</p> <p><i>Зміст теми.</i> Емоційно забарвлена ігрова діяльність як засіб фізичного розвитку та засіб впливу на естетичну, моральну та когнітивну сфери особистості дитини. Характеристика гри як засобу формування природничо-екологічної компетенції. Види природничих ігор. Творчі рольові ігри. Ігри з природними матеріалами (з піском, снігом, глиною, вітром тощо). Дидактичні ігри. Рухливі ігри.</p> <p>Праця в природі як один з основних методів формування природничо-екологічної компетентності дітей дошкільного віку. Погляди видатних педагогів М.Монтессорі, С.Русової, А.Макаренка на роль праці в природі як важливого чинника впливу на формування особистості дитини. Навчально-виховне значення праці, її своєрідність. Педагогічні та гігієнічні вимоги до праці дітей. Види та зміст праці дітей у природі в різних вікових групах. Форми організації праці дітей у природі. Методика керівництва формами організації праці дітей різного віку.</p> <p>Нескладні досліди як метод безпосереднього ознайомлення дітей з природою. Використання спадщини К.Ушинського, Є.Водовозової, Є.Тихеевої в організації пошуково-дослідницької діяльності з дошкільниками. Значення, зміст дослідів, що проводяться з об'єктами неживої природи, рослинами, тваринами. Методика організації та проведення дослідів з дітьми різного віку. Організація діяльності дітей в науково-природничому центрі.</p> <p>Новий напрям у сучасній освіті «Освіта для сталого розвитку». Організація форм взаємодії педагога та дітей спрямованих на формування навичок сталого розвитку у дітей дошкільного віку.</p> <p><i>Ключові слова:</i> методи, безпосередні й опосередковані, праця в природі, трудові доручення, чергування, колективна праця, досліди, пошуково-дослідницька діяльність, ігри природничого спрямування, освіта сталого розвитку.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела:</i> <i>основні:</i> 8,9,10,11. <i>допоміжні:</i> 4,5,7,8,11 <i>інтернет ресурси:</i> 1-3.</p>		4 год.
	<p>Лекція 9. Спостереження - основний метод безпосереднього ознайомлення дітей з природою</p> <p><i>Зміст теми.</i> Спостереження – основний метод формування природничо-екологічної компетентності дітей дошкільного віку. Значення спостережень в природі у формуванні природничо-екологічної компетентності дітей дошкільного віку. Педагогіка класики Я.Коменський, К.Ушинський, Є.Водовозова, Є.Тихеева, С.Русова, В.Сухомлинський про роль спостережень у природі для формування особистості дитини. Зв'язок спостережень з різними видами діяльності дітей. Види спостережень та їх зміст у кожній віковій групі. Методика організації та проведення спостережень з дітьми різного віку. Основні етапи процесу спостереження. Послідовність розгляду рослин і тварин, об'єктів та явищ природи. Прийоми активізації пізнавальної діяльності дітей у</p>		2 год.

	<p>процесі спостереження. Підготовка вихователя до проведення спостережень.</p> <p><i>Ключові слова:</i> види спостережень, структура, етапи обстеження, пізнавальна діяльність.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела:</i> <i>основні:</i> 8,9,10, <i>допоміжні:</i> ,4,5,11 <i>інтернет ресурси:</i> 1-3.</p>		
	<p>Лекція 10. Методи опосередкованого ознайомлення дітей з природою. Словесні методи формування природничо-екологічної компетентності дітей дошкільного віку</p> <p><i>Зміст теми.</i> Методи опосередкованого ознайомлення з природою. Використання словесних методів щодо формування природничо-екологічної компетентності дітей дошкільного віку. Зв'язок словесних методів з методами безпосереднього ознайомлення дітей з природою. Вітчизняні педагоги К.Ушинський, В.Сухомлинський про значення розповіді в ознайомленні дітей з природою. Розповіді вихователя, види розповідей. Бесіда як метод ознайомлення дітей з природою. Види бесід, їх зміст. Вимоги до проведення бесід, методика проведення. Словесні логічні завдання як різновид розповіді. Використання художньої природознавчої літератури, творів класиків літератури, українського фольклору, сучасної літератури в процесі ознайомлення дошкільників з природою.</p> <p>Сучасні письменники для дітей про природу.</p> <p><i>Ключові слова:</i> розповідь, бесіда, словесні логічні завдання, художня література природничого спрямування, фольклор.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела:</i> <i>основні:</i> 7-11. <i>допоміжні:</i> 7-11. <i>інтернет ресурси:</i> 1-3.</p>		2 год.
	<p>Лекція 11. Ілюстративні методи формування природничо-екологічної компетентності дітей дошкільного віку</p> <p><i>Зміст теми.</i> Ілюстративний матеріал, його класифікація, види. Предметні картини, специфіка їх використання у формуванні природничо-екологічної компетенції дітей дошкільного віку. Особливості використання сюжетних картинок під час ознайомлення дошкільників з природою. Специфіка та своєрідність використання художніх картин І.Айвазовського, М.Глуценка, А.Куїнджі, П.Суходольського, С.Шишка, О.Шовкуненка з метою формування естетичного ставлення до природи. Методика розглядання картин та ілюстрацій. Мультфільми як засіб медіаосвіти дітей дошкільного віку (дослідження З.Алфьорова, М.Аромштам, С.Будзей, І.Зубавіна та ін.). Класифікація мультфільмів про природу. Вимоги до мультфільмів, призначених для перегляду дітьми дошкільного віку мультфільмів. Особливості використання презентацій, фільмів та відео сюжетів про природу у освітній роботі з дітьми дошкільного віку. Сприймання музики як ілюстративно-супроводжуючий метод ознайомлення дітей дошкільного віку з природою. Використання театру у вирішенні завдань розвитку</p>		2 год.

	<p>емоційного ставлення дітей дошкільного віку до природи.</p> <p>Сучасні методи формування екологічних уявлень: метод мислеобразів, метод екологічної лабіалізації, метод екологічних асоціацій, метод художньої репрезентації природних об'єктів, метод екологічної емпатії, метод екологічної рефлексії, ігровий метод.</p> <p><i>Ключові слова:</i> пізнавальна діяльність, картина, ілюстрація, телевідео-аудіозаписи.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела:</i> <i>основні:</i> 7-11. <i>допоміжні:</i> 7-11. <i>інтернет ресурси:</i> 1-3.</p>		
	<p>Лекція 12. Засоби фіксації знань про природу у дітей раннього та дошкільного віку. Планування освітнього процесу природничо-екологічної компетенції.</p> <p>Зміст теми. Сучасні засоби фіксації знань про природу дітей дошкільного віку. Календар природи і календар погоди. Щоденник. Свята, розваги природничого спрямування.</p> <p>Сучасні види планування. Перспективне планування. Тематичне планування. Проектна діяльність.</p> <p>Ключові поняття теми: засоби, ІКТ, щоденник, календар, свято, розвага, планування, тематичне планування, перспективне планування, проектна діяльність.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела:</i> <i>основні:</i> 8-11 <i>допоміжні:</i> 7-11 <i>інтернет ресурси:</i> 1-3.</p>		2 год.
	<p>Лекція 13, 14 форми формування природничо-екологічної компетентності у дітей раннього та дошкільного віку</p> <p>Зміст теми.</p> <p>Форми організації освітньої роботи з формування природничо-екологічної компетентності дітей (заняття, екскурсія як особливий вид занять, цільові та повсякденні прогулянки).</p> <p>Сучасні форми формування природничо-екологічної компетентності дітей дошкільного віку.</p> <p>Ключові поняття теми: заняття, екскурсії, цільові прогулянки.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела:</i> <i>основні:</i> 8-11 <i>допоміжні:</i> 7-11 <i>інтернет ресурси:</i> 1-3.</p>		4 год
	<p>Лекція 15, 16, 17, 18, 19. Технології формування природничо-екологічної компетентності дітей старшого дошкільного віку</p> <p>Зміст теми.</p> <p>Формування ставлення до природи в процесі спільної діяльності дорослого і дитини в еколого-розвивальному середовищі ЗДО. Моделювання як метод екологічної освіти. Використання ігрових навчальних ситуацій у формуванні позитивного ставлення до природи. Технологія використання екологічної стежини. Красназнавчо-туристична діяльність (КТД). Технологія використання театру в екологічному вихованні дошкільників. Інтерактивні технології (смарт-дошка, комп'ютерні ігри екологічного змісту). Освіта для сталого розвитку</p>		10 год.

дошкільнят. Природа та емоційний інтелект. Використання музейного простору в екологічному вихованні дошкільнят. Екологічно-проективна діяльність в дошкільній освіті. Технологія формування правильного ставлення до побутових відходів.

Авторські технології: технологія використання казки у формуванні основ екологічної культури дітей дошкільного віку (Г. Беленька, Т. Науменко); технологія використання пейзажного живопису у формуванні естетичного ставлення до природи (Г. Беленька, О. Половіна). Форми організації роботи вихователя щодо формування еколого-природничої компетенції дітей дошкільного віку(заняття з милування природою; заняття-подорожі; заняття-мрії, тематичні заняття, екскурсії, прогулянки тощо). Організація екологічної проектної діяльності у дошкільному закладі, методика проведення практично-пошукової діяльності у екологічному проекті. Своєрідність планування роботи з ознайомлення з природою. Вимоги до планування роботи з ознайомлення дітей з природою. Планування системи на сезон різних форм організації та повсякденної роботи з ознайомлення дітей з природою. Місце індивідуальної роботи в поануванні.

Сучасна технологія «Освіта для сталого розвитку». Тематичні дні як сучасна форма реалізації освіти сталого розвитку: організація тематичного дня відповідно до теми (Спілкування, Ресурси, Подарунок), тематичного плану занять, створення сценарію проживання тематичного дня. Взаємодія із сім'ями вихованців спрямована на удосконалення навичок сталого розвитку.

Методичні рекомендації в організації тематичного дня на засадах освіти сталого розвитку: проголошення ідеї дня, обговорення теми дня, вільне спілкування педагога з дітьми, проведення ритуалів дня, постановка проблемних питань, створення проблемних ситуацій, складання розповідей, діалогів, читання та обговорення спеціального стартового тексту, звернення до досвіду дітей, озвучування піктограм, озвучування мультфільмів.

Форми планування педагогічного процесу: перспективний, календарний план. Значення обліку та моніторингу роботи для забезпечення результативності освітнього процесу

Ключові поняття теми: екологічна стежина, когнітивний підхід, естетичне ставлення до природи, екологічний проект. Екологічна культура, казка з науковою основою. Перспективний, календарний план.

Рекомендовані інформаційні джерела:

основні: 1,4,5,6.

допоміжні: 1,2,3,7,10,13,14.

інтернет ресурси: 1-3.

4.2. Плани семінарських, практичних, лабораторних занять

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

Практичне заняття 1.

Тема. Концепція екологічної культури

I. Практична робота з Концепцією екологічної культури

1. Мета і завдання екологічної освіти.
2. Стратегічні напрямки і тактичні завдання розвитку екологічної освіти.
3. Зміст та структура формальної і неформальної екологічної освіти.
4. Дошкільна екологічна освіта.
5. Вища екологічна освіта.
6. Умови реалізації Концепції.
7. Освіта для сталого розвитку – новий напрям сучасної освіти.

II. Перевірка самостійної роботи.

Рекомендовані інформаційні джерела:

основні: 1-2.

допоміжні: 13

інтернет ресурси: 1-3.

Практичне заняття 2.

Тема: Вивчення та аналіз еколого-розвивального середовища закладу дошкільної освіти (2 год.)

Проводиться на базі або сайту ЗДО .

Теоретична частина:

1. Програмові вимоги до рослин та території ЗДО.
2. Педагогічні та гігієнічні вимоги до рослин ЗДО.
3. Озеленення ділянки ЗДО. Створення рослинних осередків.

I. Практична частина.

Алгоритм:

1. Зафіксувати природничі осередки на ділянці ЗДО.
2. Зафіксувати природничі осередки в приміщенні ЗДО.
3. Встановити відповідність наявних об'єктів природи вимогам нормативних документів (БКДО, програма).
4. З'ясувати дієвість функціонування цих осередків (за допомогою бесід з дітьми, вихователями).
5. Створити рекомендації для поліпшення еколого-розвивального середовища ЗДО.

II. Перевірка самостійної роботи.

Рекомендовані інформаційні джерела:

основні: 11

допоміжні: 11

інтернет ресурси: 1-3.

Практичне заняття 3.

Тема: Створення План-схеми та паспорту “Екологічної стежини”.

I. Теоретична частина.

1. Розкрити вимоги до вибору рослин на території ЗДО.
2. Облаштування клумб, робаток, альпійських гірок та території ЗДО.
3. Метеомайданчик та території ЗДО
4. Облаштування маршруту “Екологічної стежини”.

II. Практична частина.

Створення планів-схем “Екологічної стежини” в різних вікових групах закладу дошкільної освіти з врахуванням наступних критеріїв: естетичний вигляд, забезпечення пізнавальної активності, врахування можливостей забезпечення діяльності дітей, сезонна змінність.

III. Перевірка самостійної роботи.

Рекомендовані інформаційні джерела:

основні: 5

допоміжні: 2

інтернет ресурси: 1-3.

Практичне заняття 4.

Тема: Моделювання куточка природи в закладі дошкільної освіти (2 год.)

I. Теоретична частина.

1. Програмові вимоги до рослинних представників та мешканців куточка природи.

2. Особливості догляду за кімнатними рослинами (практичний показ способів розміщення кімнатних рослин, поливання, пересаджування, перевалка, підживлення; підрізування, боротьба з хворобами та шкідниками кімнатних рослин).

3. Облаштування акваріуму в груповій кімнаті закладу дошкільної освіти. Критерії добору об’єктів для акваріуму: рослин, риб, безхребетних.

II. Практична частина.

Створення планів-ескізів куточка природи в різних вікових групах закладу дошкільної освіти з врахуванням наступних критеріїв: естетичний вигляд, забезпечення пізнавальної активності, врахування можливостей забезпечення діяльності дітей, безпечність, врахування екологічного підходу до утримання об’єктів у куточку природи.

III. Перевірка самостійної роботи.

Рекомендовані інформаційні джерела:

основні: 11,12.

допоміжні: 11

інтернет ресурси: 1-3.

Практичне заняття 5

Тема: Формування естетичного та ціннісного ставлення до об’єктів та явищ природи у дітей дошкільного віку (2 год.)

I. Теоретична частина.

- Єдність чуттєвого та раціонального в пізнанні природи дітьми дошкільного віку.
- Пріоритет методів, що забезпечують безпосереднє і дієве ознайомлення дошкільників з природою, їх значення.

- Зумовленість вибору методів і прийомів особливістю пізнавальної діяльності дітей дошкільного віку, конкретними завданнями ознайомлення дітей з природою на різних етапах засвоєння знань.

- Організація діяльності дітей дошкільного віку в науково-природничому центрі.
- Методи та форми організації тематичного дня за програмою «Освіта для сталого розвитку дошкільнят»

II. Практична частина.

Презентація студентами ілюстративних методів ознайомлення з природою

- розглядання картин та ілюстрацій
- перегляд мультфільмів
- перегляд фільмів та відео сюжетів про природу
- сприймання музики
- використання театралізованої діяльності
- читання та обговорення спеціального стартового тексту
- озвучування мультфільмів

- озвучування піктограм
- III. Перевірка самостійної роботи.
Рекомендовані інформаційні джерела:
основні: 11,5.
допоміжні: 4,5.
інтернет ресурси: 1-3.

Практичне заняття 6

Тема: Моделювання форм роботи з формування природничо-екологічної компетентності дітей дошкільного віку (2 год.)

- I. Теоретична частина.
1. Проведення екскурсії в природу з дітьми дошкільного віку.
 2. Методика проведення цільових прогулянок в природу з дітьми дошкільного віку.
 3. Специфіка організації занять екологічного спрямування.
- II. Практична частина (робота у підгрупах).
3. Створення конспекту екскурсії в природу для дітей старшого дошкільного віку (природній модуль за вибором студента).
 4. Створення конспекту цільової прогулянки у природу з дітьми середнього дошкільного віку.
 5. Створення конспектів інтегрованого заняття за освітньою лінією «Дитина у природному довкіллі» з дітьми молодшого, середнього та старшого дошкільного віку.
 6. Створення віртуальної екскурсії (подорожі) в природу з дітьми дошкільного віку.
 7. Створення проекту тематичного тижня за технологією «Освіта сталого розвитку»
- III. Перевірка самостійної роботи.
Рекомендовані інформаційні джерела:
основні: 7,9,11.
допоміжні: 4,5.
інтернет ресурси: 1-3.

Практичне заняття 7.

Тема . Нескладні досліді в ознайомленні дітей з природним довкіллям (2 год.)

I. Теоретичні питання.

1. Етапи розвитку пошуково-дослідницької діяльності з дітьми дошкільного віку.
2. Роль пошуково-дослідницької діяльності в пізнавальному розвитку дітей.
3. Структура проведення дослідів в ЗДО.

II. Практичні завдання до заняття

Підготуйте заняття (або його фрагмент) із проведенням дослідів (на вибір). Підготуйтеся до його показу на лабораторному занятті. Доберіть для цього усі необхідні засоби. Підготувати дослід для показу на занятті. Показ дослідів. Аналіз.

- Рекомендовані інформаційні джерела:*
основні: 2,3.
допоміжні: 11.
інтернет ресурси: 1-3.

Практичне заняття 8.

Мета: Презентація технології геокешингу з дітьми дошкільного віку.

I. Теоретична частина

1. Розкрити суть технології геокешингу.
2. Розробити алгоритм проведення геокешингу з дітьми старшого дошкільного віку.

3. Презентувати розроблений алгоритм.

Питання.

1. Дайте визначення поняття “освітній геокешинг”
2. В чому відмінність між грою геокешинг і квест-геокешинг.
3. Як часто проводиться геокешинг в ЗДО? Чому?
4. В чому відмінність проведення геокешингу з дітьми молодшої, середньої, старшої груп?
5. Вихователь поділилась досвідом, що в процесі проведення геокешингу використовує різні форми і методи. Розмежуйте зазначені форми і методи (стр. 22-23 посібник Рабчун Н.О.).

II. Розробити та представити конспект геокешингу в старшій групі. Тема за вибором студента.

Практичне заняття 9.

Тема: Презентація технології «Освіти сталого розвитку для дошкільнят» в роботі з дітьми дошкільного віку (2 год.)

Завдання:

1. Ознайомитись з технологією «Освіта сталого розвитку для дошкільнят».
2. Розробити алгоритм проведення тематичних днів з дітьми старшого дошкільного віку.
3. Презентувати розроблений тематичний план занять відповідно до тем (Спілкування, Ресурси, Подарунок)

Питання

1. Дайте визначення поняттю «Освіта сталого розвитку для дошкільнят».
2. В чому відмінність між технології «Освіти для сталого розвитку» від інших технологій?
3. Як часто використовують технологію «Освіти для сталого розвитку» в ЗДО? Чому?
4. Обговорення методів, прийомів та форм роботи реалізації стратегії сталого розвитку. Розмежувати зазначені форми і методи (Присяжнюк Л. (2020). Збережемо планету для майбутніх поколінь. *Дошкільне виховання*, 2, с.3-7)

Рекомендована література:

Гавриш Н., Саприкіна О. (2014) *Дошкільнятам – освіта для сталого розвитку: навч.-метод. посіб. для дошкільних навч. закладів*. Дніпропетровськ. Ліра.

Іванчук С., Кочнева С. Концепція сталого розвитку в освітньому просторі

Сучасного закладу дошкільної освіти (2018). Молодий вчений, 10.1 (62.1), жовтень, 39-41

Рекомендовані інформаційні джерела:

основні: 11.

допоміжні: 13, 14.

інтернет ресурси: 1-3.

Практичне заняття 10.

Тема: Проведення тематичного дня відповідно до програми «Освіта сталого розвитку для дітей старшого дошкільного віку» (2 год.)

Мета : Ознайомитись із сучасною технологією «Освіта сталого розвитку для дошкільнят». Формувати у майбутніх вихователів вміння творчо використовувати інноваційні технології в роботі з дітьми дошкільного віку.

Завдання.

Розробити алгоритм проведення тематичного дня з дітьми дошкільного віку.
Методичні рекомендації. 1) При створенні алгоритму визначити такі основні компоненти як : назва, мета, завдання (3-4), етапи, методи, вік дітей. Обов'язково дотримуватись умов проведення тематичного дня.

2) Ознайомитись з посібником: Гавриш Н., Саприкіна О. (2014) *Дошкільнятам – освіта для сталого розвитку: навч.-метод. посіб. для дошкільних навч. закладів.* Дніпропетровськ. Ліра.

Рекомендовані інформаційні джерела:

основні: 5

допоміжні: 10

інтернет ресурси: 1-3.

СЕМІНАРСЬКІ ЗАНЯТТЯ

Семінарське заняття 1

Тема. Еко-освіта майбутнього вихователя як основа відповідального лідерства (2 год.)

I. Диспут на тему «У природи немає для нас ні нагород, ні покарань, у неї є лише наслідки...»

Питання для обговорення:

- Чи вплинув розвиток інтересу людей до об'єктів природи на умови їхнього життя та на саму природу?

- Чи завжди емоційна реакція при зустрічі з об'єктами і явищами природи стимулює пізнавальний інтерес?

- Чи доцільно оцінювати явища і об'єкти природи з позицій добре – погано?

- Чи можливо впливати на бажання брати участь в екологічно орієнтованій діяльності?

- Виконання правил поведінки на вулиці, під час прогулянок у парк, сад, ліс, до водойми: формальний підхід чи життєва необхідність?

- Як досягти самоконтролю поведінки, вчинків з метою охорони та дбайливого ставлення до довкілля?

Рекомендовані інформаційні джерела:

основні: 11.

допоміжні: 10, 13, 14.

інтернет ресурси: 1-3.

Семінарське заняття 2.

Тема. Аналіз БКДО (2021) та чинних програм розвитку, виховання, навчання дітей дошкільного віку з освітнього напрямку «Дитина в природному довкіллі» (2 год.)

Мета : ознайомити студентів з чинними програмами для дітей дошкільного віку (розділ «Дитина в природному довкіллі»), вчити аналізувати змістове наповнення, робити висновки.

I. Ознайомитись з чинними програмами розвитку, виховання, навчання дітей дошкільного віку: «Дитина», «Впевнений старт», «Стежина», «Дитина в дошкільні роки», « Я у Світі», «Дошкільнятам – освіту для сталого розвитку»

2. Здійснити порівняльний аналіз двох програм (на вибір студента) з напрямку «Дитина в природному довкіллі» по віковим групам : освітні завдання, зміст, формування природничої компетентності. Висновки.

Рекомендована література :

<https://osvita.city/osvita/doskilna-osvita/programi-rozvitku-ditej-doskilnogo-viku>

Семінарське заняття 3.

Тема. Побудова логіко-тематичних карт – основи для проєктної діяльності з дітьми, моделювання проєктної діяльності дітей в контексті ознайомлення їх з рослинами (2 год)

Завдання: Під час підготовки до заняття студентами необхідно:

- опрацювати літературу з даної проблеми;
- підготувати матеріали для виготовлення електронної презентації на практичному занятті.

План заняття

1. Створення інтелектуальних карт (тематика і вікова група на вибір). Інтелектуальна карта задається у електронному вигляді (сервіс за вибором студента).

Семінарське заняття 4

Тема: STREAM - лабораторія як новий елемент предметно-розвивального середовища закладу дошкільної освіти (2 год.)

Питання для вивчення

1. Сучасні дослідження в галузі STREAM освіти. Розвиток інженерного мислення у дошкільників (Н.Гавриш, К.Крутій).
2. Місце STREAM – лабораторії в предметно-розвивальному середовищі ЗДО
3. Види лабораторій , які доречно створити в ЗДО. Суть.
4. Організація досліджень в лабораторії.

Рекомендовані інформаційні джерела:

1. К.Крутій . STREAM- лабораторія як новий елемент предметно-розвивального середовища закладу дошкільної освіти **Режим доступу** STREAM- лабораторія як новий елемент предметно-розвивального середовища закладу дошкільної освіти <http://ukrdeti.com/wp-content/uploads/2018/01/%D0%9A.%D0%9A%D1%80%D1%83%D1%82%D1%96%D0%B9-STREAM-%D0%BB%D0%B0%D0%B1%D0%BE%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%BE%D1%80%D1%96%D1%8F-%D0%B2-%D0%97%D0%94%D0%9E.pdf>

Семінарське заняття 5

Тема: Організація спостережень, ігор та праці в природі з дітьми дошкільного віку (2 год.)

Спостереження

I. Теоретична частина.

1. Розкрити методику організації спостереження в природі в різних вікових групах.

II. Практична частина. Моделювання конспектів спостереження у природі з дітьми дошкільного віку.

2. Обговорення змісту та вимог до написання конспекту спостереження:

- ознайомитись із структурою конспекту;
 - виокремити програмові завдання, які зумовили вибір теми і змісту спостереження;
 - означити програмові завдання спостереження у природі з дітьми молодшого, середнього та старшого дошкільного віку (за вибором);
 - зазначити обладнання;
 - здійснити добірку методів і прийомів спостереження з дітьми молодшого, середнього та старшого дошкільного віку;
 - окреслити етапи спостереження.
- III. Перевірка самостійної роботи.

Гра

Теоретична частина.

1. Розкрити значення ігор з природним матеріалом для особистісного становлення дітей дошкільного віку.

2. Охарактеризувати види ігор в процесі формування природничо-екологічної компетентності дітей дошкільного віку:

II. Практична частина.

3. Презентація дидактичної гри (з матеріалом) природничого змісту з дітьми дошкільного віку (за вибором студента).

Праця в природі

Теоретична частина.

1. Охарактеризувати форми організації праці дітей дошкільного віку в природі.

II. Практична частина.

2. Презентація конспекту праці в природі природі в різних вікових групах.

III. Перевірка самостійної роботи.

Рекомендовані інформаційні джерела:

основні: 10.

допоміжні: 6,8.

інтернет ресурси: 1-3.

Семінарське заняття 6

Тема: Природа у запитаннях, казках і завданнях (2 год.)

I. Апробація словесних методів ознайомлення з природою:

- розповідь
- бесіди про природу
- словесно-логічні задачі природничого змісту
- читання дитячої природознавчої літератури

II. Перевірка самостійної роботи.

Методичні рекомендації. На кожен пункт (теоретичний) необхідно скласти

1. розповідь (описову чи сюжетну). 2. Запитання до бесіди (зазначити вікову групу і тему).

3. Скласти 2-3 словесно-логічних задач природничого змісту.

4. Підібрати природознавчу літературу для дошкільників сучасних письменників (до 10):

список творів, посилання, один твір проаналізувати

Рекомендовані інформаційні джерела:

основні: 10.

допоміжні: 7.

інтернет ресурси: 1-3.

Семінарське заняття 7

Тема. Аналіз різних форм організації діяльності дітей з освітньої лінії «Дитина у природному довкіллі (2 год.)

I. Практична частина.

Перегляд відео та аналіз доцільності використання методичного інструментарію у переглянутих формах організації природничо-екологічної діяльності з дітьми дошкільного віку за наступними вимогами:

1. Відповідність змісту заняття вимогам БКДО та програми «Дитина»
 2. Доцільність використаних вихователем методів та прийомів.
 3. Активність дітей.
 4. Змістовність наповнення заняття.
 5. Дидактичне обладнання (забезпечення високого рівня пошуково-дослідницької діяльності дітей).
- II. Перевірка самостійної роботи.

Методичні рекомендації. 1). Підготувати відео заняття з освітньої лінії «Дитина у природному довкіллі». Згідно вимог проаналізувати. Надати рекомендації щодо організації і проведення цього заняття.

2). Знайти в інтернеті нетрадиційні форми роботи з ознайомлення дітей дошкільного віку з природою: музейні осередки, екологічний театр, екологічний КВК тощо і представити їх

Рекомендовані інформаційні джерела:

основні: 11.

допоміжні: 11.

інтернет ресурси: 1-3.

Семінарське заняття 8

Тема. Екологічне виховання дітей дошкільного віку в зарубіжних країнах. Презентація (2год)

Презентувати досвід роботи з екологічного виховання у зарубіжних освітніх системах (одна країна за вибором студента)

Вимоги до презентації:

- ✓ презентація має містити фото або відеоматеріал без тексту;
- ✓ фото або відео повинні бути хорошої якості, змістовні та повністю передавати особливості форм, методів та прийомів роботи з дітьми дошкільного віку у контексті формування природничо-екологічної компетенції, що характерні для певної країни;
- ✓ на першому слайді презентації текстом варто вказати країну та зазначити назву системи роботи з ознайомлення дітей з природним довкіллям (якщо така назва є);
- ✓ слід вказати (за наявності), за якою програмою працюють педагоги;
- ✓ у кінці презентації потрібно вказати інтернет-ресурси, які були використані студентом;
- ✓ презентація повинна супроводжуватися коментарем студента, який свідчить про вільне володіння опрацьованим матеріалом.

Рекомендовані інформаційні джерела:

Інтернет-ресурси

Семінарське заняття 9

Тема. Представлення і захист екологічних проектів

Мета. Розробити та представити екологічний проект (тема за вибором студента) для дітей старшого дошкільного віку (2год).

Вимоги до проекту:

- ✓ спрямованість на вирішення завдань формування еколого-природничої компетентності;
- ✓ наявність 3-х етапів проекту (підготовчий, технологічний, заключний);
- ✓ врахування провідного виду діяльності дітей дошкільного віку;
- ✓ стимулювання мисленнєвої та поведінкової активності.
- ✓ передбачення активного залучення батьків до проекту;
- ✓ забезпечення безпосередньої взаємодії дитини з природою (дослідно-експериментальна діяльність, праця в природі);
- ✓ реалізація естетичної та здоров'язберезувальної компоненти дошкільної освіти.

Рекомендовані інформаційні джерела:

Основна література: публікації в фахових журналах

Додаткова література: інтернет-ресурси

Семінарське заняття 10

Тема. Характеристика технологій екологічного виховання дітей дошкільного віку (2 год.)

Презентація технологій з елементами практичного впровадження:

1. Проблема когнітивного підходу (домінування системи формування екологічних знань) у роботі з дітьми дошкільного віку.
2. Організація дослідно-експериментальної діяльності в ЗДО.
3. Технологія використання екологічної стежини.
4. Технологія використання мистецтва театру.
5. Технологія використання КТД.
6. Інтерактивні технології.
7. Освіта для сталого розвитку дошкільнят.
8. Технологія використання природничих музеїв.
9. Технологія використання казки.
10. Технологія використання мистецтва.

III. Перевірка самостійної роботи

Рекомендовані інформаційні джерела:

Основна література: 5

Додаткова література: 2,6,7,9

- ✓ передбачення активного залучення батьків до проекту;
- ✓ забезпечення безпосередньої взаємодії дитини з природою (дослідно-експериментальна діяльність, праця в природі);
- ✓ реалізація естетичної та здоров'язбережувальної компоненти дошкільної освіти.

Рекомендовані інформаційні джерела:

Основна література: публікації в фахових журналах

Додаткова література: інтернет-ресурси.

4.3. Організація самостійної роботи студентів

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1 (30 год.)

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ПРИРОДНИЧО-ЕКОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

1. Побувати на оглядових екскурсіях Геологічної, Палеонтологічної, Зоологічної, Ботанічної експозицій **Національного науково-природничого музею НАН України (вул. Богдана Хмельницького, 15, ст. метро «Театральна» або «Золоті ворота»)** та представити фото-звіт.(10год)
Або відвідати відео екскурсії на природничі об'єкти (зоопарк, ботанічний сад, природничий музей тощо), надати посилання і проаналізувати змістове наповнення та можливість проведення цієї відеоекскурсії з дітьми дошкільного віку.
2. Скласти каталог статей з анотаціями природничо-екологічного спрямування за останні 3 роки за схемою (10год):

№ п/п	Автор статті	Назва статті	Джерело	Анотація статті

3. Відвідати Київський планетарій (**вул. Велика Васильківська, 57/3, ст. метро «Олімпійська»**), побувати на оглядовій екскурсії або ознайомитись на сайті з цим об'єктом та створити рекламу для батьків дітей дошкільного віку. (10 год.)

Вимоги до реклами:

- ✓ коротка та лаконічна інформація про програми, які познайомлять дітей дошкільного віку з астрономічними поняттями;

- ✓ доступність інформації для розуміння дошкільниками;
- ✓ відповідність змісту рекламаних програм вимогам БКДО в Україні;
- ✓ наявність ефекту зацікавлення;
- ✓ яскравість;
- ✓ креативність.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ЕКОЛОГО-РОЗВИВАЛЬНЕ СЕРЕДОВИЩЕ ЗДО (32 год.)

1. Створити каталог характеристик рослинних, тваринних об'єктів та явищ природи для дітей старшого дошкільного віку, орієнтуючись на зміст освітньої програми для дітей від 2 до 7 років «Дитина» (2020 р.).(16 год)

Вимоги до каталогу:

✓ для кожного об'єкту чи явища має бути окрема картка з якісним його зображенням;

- ✓ наявність правильної наукової назви об'єкта природи;
- ✓ ЦІКАВА та ЛАКОНІЧНА інформація (*не більше 5 речень*) про об'єкт;
- ✓ наявність інтернет-посилань на цікаві відео про вказаний об'єкт чи явище природи.

2. Підібрати літературні твори, музичний репертуар, дидактичний матеріал (ілюстративний, практичний, ігровий) для моделювання різних форм роботи з ознайомлення дітей дошкільного віку з природним довкіллям(16 год)

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ РОБОТИ З ФОРМУВАННЯ ПРИРОДНИЧО-ЕКОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА НАВИЧОК ОСВІТИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ (40 год.)

1. Презентувати досвід роботи з екологічного виховання у зарубіжних освітніх системах (одна країна за вибором студента) – 20 год.

Вимоги до презентації:

- ✓ презентація має містити фото або відеоматеріал без тексту;
- ✓ фото або відео повинні бути хорошої якості, змістовні та повністю передавати особливості форм, методів та прийомів роботи з дітьми дошкільного віку у контексті формування природничо-екологічної компетенції, що характерні для певної країни;
- ✓ на першому слайді презентації текстом варто вказати країну та зазначити назву системи роботи з ознайомлення дітей з природним довкіллям (якщо така назва є);
- ✓ слід вказати (за наявності), за якою програмою працюють педагоги;
- ✓ у кінці презентації потрібно вказати інтернет-ресурси, які були використані студентом;
- ✓ презентація повинна супроводжуватися коментарем студента, який свідчить про вільне володіння опрацьованим матеріалом.

2. Виготовити лепбуку екологічного спрямування та його презентувати. (Назва за вибором студента).- 20 год.

Вимоги:

- змістовність
- естетичність
- доцільність підбору інформації
- креативність

- зручність у користуванні
- розвивальна спрямованість

№ з/п	Назви модулів і тем	Зміст завдань до СРС	Форми виконання/звітності
1.	Змістовий модуль 1 (30год). Теоретичні засади формування природничо-екологічної компетентності дітей дошкільного віку.	<p>1.Побувати на оглядових екскурсіях Геологічної, Палеонтологічної, Зоологічної, Ботанічної експозицій Національного науково-природничого музею НАН України (вул. Богдана Хмельницького, 15, ст. метро «Театральна» або «Золоті ворота»).</p> <p>Або відвідати відео екскурсії на природничі об'єкти (зоопарк, ботанічний сад, природничий музей тощо), надати посилання і проаналізувати змістове наповнення та можливість проведення цієї відеоекскурсії з дітьми дошкільного віку.</p> <p>2.Скласти каталог статей з анотаціями природничо-екологічного спрямування за останні 3 роки.</p> <p>3.Відвідати Київський планетарій (вул. Велика Васильківська, 57/3, ст. метро «Олімпійська»), побувати на оглядовій екскурсії або ознайомитись на сайті з цим об'єктом</p>	<p>Представити фото-звіт. (10год)</p> <p>Представити каталог у вигляді таблиці (10год)</p> <p>Створити рекламу для батьків дітей дошкільного віку. (10 год.)</p>

2.	Змістовий модуль 2. Еколого-розвивальне середовище ЗДО (32 год.)	1. Створити каталог характеристик рослинних, тваринних об'єктів та явищ природи для дітей старшого дошкільного віку, орієнтуючись на зміст освітньої програми для дітей від 2 до 7 років «Дитина» (2020 р.). (16 год) 2. Підібрати літературні твори, музичний репертуар, дидактичний матеріал (ілюстративний, практичний, ігровий) для моделювання різних форм роботи з ознайомлення дітей дошкільного віку з природним довкіллям (16 год)	Представити каталоги (32 год)
3.	Змістовий модуль 3. Особливості організації роботи з формування природничо-екологічної компетентності та навичок освіти сталого розвитку для дітей дошкільного віку (40 год)	1. Презентувати досвід роботи з екологічного виховання у зарубіжних освітніх системах (одна країна за вибором студента) – 20 год. 2. Виготовити лепбуку екологічного спрямування та його презентувати. (Назва за вибором студента). - 20 год.	Демонстрація презентації (20 год) Презентація лепбуку (20 год)

V. Контроль якості знань студентів

Засоби діагностики успішності навчання: контроль на лекції, на практичних заняттях, на лабораторних заняттях

➤ *Методи усного контролю:* індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда.

➤ *Методи письмового контролю:* модульне письмове тестування; підсумкове письмове тестування, презентації.

➤ *Методи самоконтролю:* уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Розподіл балів, що отримують студенти за вивчення тем модулів.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу бакалавра на семінарських, практичних, лабораторних, виконання самостійної роботи, модульну контрольну роботу.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в режимі презентацій практичної роботи та з використанням роздрукованих завдань.

Модульний контроль знань бакалаврів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на семінарських заняттях, під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- ✓ своєчасність виконання навчальних завдань;
- ✓ повний обсяг їх виконання;
- ✓ якість виконання навчальних завдань;
- ✓ самостійність виконання;
- ✓ творчий підхід у виконанні завдань;
- ✓ ініціативність у навчальній діяльності.

5.1. Форми і методи поточного контролю

На практичних заняттях пропонуються до виконання деякі форми творчої роботи: виконання логічних дій доведення та спростування, здійснення порівняльного аналізу, обговорення дискусійних питань, складання планів-конспектів різних видів діяльності природничого спрямування, складання планів-ескізів городу, куточка природи, представлення інформації, знайденої в інтернет-джерелах, з аналізом, складання казок природничого спрямування тощо). На лабораторних заняттях студенти аналізують еколого-розвивальне середовище ЗДО, підбирають методики і діагностують рівень сформованості еколого-природничої компетенції у дітей старшого дошкільного віку.

При оцінюванні знань студентів застосовуються такі види контролю: поточний контроль (опитування, дискусії, заслуховування фіксованих виступів, презентація творчих завдань); рубіжний контроль (контрольна робота або тестування з окремих тем програми на завершення вивчення певного змістового модуля).

5.2. Форми підсумкового контролю успішності навчання:

Метод контролю: екзамен

Орієнтовні питання для підготовки до екзамену

Теоретичні

1. Відображення проблеми екологічного виховання підростаючого покоління в державних документах.
2. Зробіть ретроспективний аналіз поглядів педагогів щодо впливу природи на розвиток особистості дитини.
3. Розкрийте педагогічні погляди Ж.Ж.Руссо на виховання дитини у природному довкіллі.
4. Розкрийте педагогічні погляди К.Д. Ушинського на виховання дитини у природному довкіллі
5. Використання досвіду «Школи під голубим небом» В.Сухомлинського у організації екскурсій та прогулянок з дітьми дошкільного віку
6. Актуальність проблеми формування природничо-екологічної компетенції дітей дошкільного віку
7. Презентуйте сучасні дослідження у методиці ознайомлення дітей дошкільного віку з природою
8. Розкрийте суть сучасних підходів до еколого-природничої освіти дітей дошкільного віку
9. Визначте напрями формування у дошкільників еколого-природничої компетенції
10. Розкрийте суть поняття «природничо-екологічна компетенція» та мету природничо-екологічної освіти дошкільників.
11. Визначте завдання природничо-екологічної освіти дошкільнят:
12. Розкрийте особливості суб'єктивного ставлення до природи у дітей дошкільного віку
13. Визначте компоненти особистісного ставлення до природи (за В.Ясвіним)
14. Визначте зміст знань та практичних умінь дітей за освітньою лінією БКДО «Дитина у природному довкіллі».
15. Розкрийте значення природного розвивального середовища у формуванні еколого-природничої компетенції дошкільників
16. Розкрийте необхідність організації куточка природи, його навчально-виховне значення.

17. Дайте характеристику тимчасовим мешканцям куточка природи: безхребетні тварини (молюски, ракоподібні, комахи) та хребетні (земноводні, плазуни, ссавці, птахи). Біологія тварин та умови утримання.
18. Розкрийте значення ділянки ЗДО для реалізації змісту і завдань щодо формування еколого-природничої компетенції дітей дошкільного віку.
19. Охарактеризуйте сучасні вимоги до організації форм ознайомлення дітей дошкільного віку з природою. Наведіть приклади.
20. Означте основні підходи до організації екологічної стежини в ЗДО та її використання в роботі вихователя з дітьми різного віку
21. Охарактеризуйте технологію використання авторської казки у екологічному вихованні дошкільників.
22. Презентуйте досвід екологічного виховання в зарубіжних країнах (2 країни): суть, мета, методи і форми виховання природодоцільної поведінки у дошкільників.

Методичні

1. Дайте загальну характеристику методів ознайомлення дошкільників з природою: класифікація методів ознайомлення дітей з природою, взаємозв'язок методів, пріоритет методів
2. Охарактеризуйте сучасний підхід до використання методів ознайомлення дошкільників з природою у формуванні ціннісного ставлення до природи
3. Охарактеризуйте сучасні методи формування еколого-природничої компетенції дошкільників (метод мислеобразів, метод екологічної лабіалізації, метод екологічних асоціацій, метод художньої репрезентації природних об'єктів, метод екологічної емпатії, метод екологічної рефлексії, ігровий метод). Наведіть приклади.
4. Охарактеризуйте методіку організації, основні етапи та проведення спостережень з дітьми різного віку
5. Охарактеризуйте послідовність розгляду рослин і тварин, об'єктів та явищ неживої природи з дітьми дошкільного віку
6. Визначте вимоги до об'єктів куточка природи
7. Визначте основні вимоги до підбору рослин у різних вікових групах.
8. Розкрийте особливості влаштування акваріуму в куточку природи
9. Охарактеризуйте підготовку вихователя до проведення спостережень та прийоми активізації пізнавальної діяльності дітей у процесі спостереження
10. Охарактеризуйте види та зміст праці дітей у природі в різних вікових групах
11. Охарактеризуйте розповіді вихователя як один із словесних методів у формуванні еколого-природничої компетенції дітей дошкільного віку
12. Охарактеризуйте словесні логічні завдання як різновид розповіді
13. Охарактеризуйте бесіду як метод ознайомлення дітей з природою (види бесід, їх зміст; вимоги до проведення бесід, методика проведення)
14. Охарактеризуйте щоденні прогулянки на майданчику закладу дошкільної освіти, їх значення у ознайомленні з природою. Опишіть структуру щоденної прогулянки, визначте зміст фенологічних спостережень на щоденних прогулянках, зазначте методи та прийоми роботи вихователя під час прогулянки.
15. Визначте методи ознайомлення дітей дошкільного віку з птахами куточка природи (за вибором студента). Означте правила утримання птахів в куточку природи
16. Охарактеризуйте вимоги до ведення календарів природи і погоди: оформлення та зміст у різних вікових групах
17. Обґрунтуйте вимоги до планування роботи з ознайомлення дітей з природою
18. Обґрунтуйте своєрідність планування роботи з ознайомлення з природою

(врахування основних етапів засвоєння знань; передбачення використання методів, що забезпечують безпосереднє сприйняття об'єктів природи, інтеграція з іншими розділами програми).

19. Охарактеризуйте способи фіксації знань про природу в ЗДО.
20. Розкрийте технологію використання екологічної стежини у роботі з дітьми дошкільного віку
21. Розкрийте методику організації експериментально-дослідницької діяльності дошкільників в природі
22. Розкрийте методику використання технології КТД (краєзнавчо-туристична діяльність)

Практичні

1. Складіть розповідь про природу для дітей середнього або старшого дошкільного віку (вид розповіді за вибором студента)
2. Складіть конспект узагальнюючої бесіди з дітьми старшого дошкільного віку
3. Напишіть конспект заняття на одну з тем “Добовий рух Землі. Зміна дня і ночі”, “Рух Землі навколо Сонця. Зміна пір року”
4. Розробіть тематику циклу повторних екскурсій з дітьми старшої групи до одного із сільськогосподарських об'єктів (у поле, на ферму, на город, у теплицю тощо).
5. Змоделюйте план-ескіз найдоцільнішого, на вашу думку, розміщення кімнатних рослин й тварин у куточку природи молодшої групи. Обґрунтуйте свій задум.
6. Сформулюйте доручення для дітей середнього дошкільного віку пов'язане з працею в куточку природи
7. Змоделюйте город на ділянці ЗДО для дітей молодшого дошкільного віку. Обґрунтуйте свій вибір.
8. Розробіть словесні логічні завдання про явища в природі для дітей старшого дошкільного віку (об'єкт за вибором студента)
9. Складіть план–конспект спостереження за комахами–запилювачами (для дітей старшого дошкільного віку).
10. Опишіть алгоритм спостереження за рослинами для дітей молодшого дошкільного віку. Визначте об'єкт, програмові завдання, підготовку дітей і вихователя, послідовність ознайомлення
11. Складіть план-конспект екскурсії до водойми для дітей старшого дошкільного віку
12. Сплануйте колективну працю в середній групі «Посів насіння чорнобривців»
13. Сплануйте проведення дослідів з повітрям для дітей дошкільного віку (за вибором)
14. Складіть план-конспект заняття-милування з дітьми старшого дошкільного віку (тема за вибором студента)
15. Складіть план-конспект заняття-дослідження на тему «Вода її друзі»
16. Складіть план-конспект заняття- подорожі на тему «Джунглі кличуть».
17. Розробіть конспект спостереження за черепахою в тераріумі (старша група)
18. Розробіть рекомендації для батьків щодо відвідування з дітьми музею природничого спрямування (за вибором студента) чи Ботанічного саду.
19. Розробіть ігрові навчальні ситуації екологічного змісту (ІНС) – 4-5.
20. Сформулюйте запитання для індивідуального спостереження за об'єктом природи з дітьми молодшого дошкільного віку
21. Розробіть план–конспект колективної праці з дітьми середнього дошкільного віку (Тема за вибором студента). Вкажіть відмінності в організації праці в природі для дітей середнього та старшого дошкільного віку
22. Змоделюйте план-ескіз найдоцільнішого, на вашу думку, розміщення кімнатних рослин й тварин у куточку природи молодшої групи. Обґрунтуйте свій задум.

23. Складіть конспект дидактичної гри природничого змісту для дітей молодшого дошкільного віку. Зазначте назву гри, мету, матеріал до гри, хід дидактичної гри.

1.3. Критерії оцінювання знань студентів

Контроль успішності студентів із урахуванням поточного і підсумкового оцінювання проводиться відповідно до навчально-методичної карти, де зазначено види і терміни контролю. Підсумковий рейтинговий бал складається з **суми семестрових рейтингових балів (60 б) і екзамену (40 б.)**.

Критерії оцінювання знань студентів

Відповідь студента на практичному та лабораторному занятті оцінюється:

Відповідь студента на практичному та лабораторному занятті оцінюється:

0 балів – завдання не виконане

1 бал – завдання виконане з великою кількістю помилок

2 бали - завдання виконане, проте наявне нерозуміння суті

3 бали - завдання виконане не повністю, оформлення не відповідає вимогам

4 бали - завдання виконане повністю, допускаються незначні помилки.

5 балів - завдання виконане повністю, помилок немає, оформлення відповідає вимогам.

Критерії оцінювання підсумкових (модульних) контрольних робіт

Протягом вивчення дисципліни проводиться три модульних контрольних роботи.

Модульні роботи передбачають виконання студентом тестового завдання (10). Оцінюється 1 відповідь в 1 бал. Всього 10 балів

Завдання для поточного контролю:

1. Проаналізуйте зміст освітнього напряму «Дитина у природному довкіллі» Базового компонента дошкільної освіти (2020 р.).

2. Продемонструйте особливості реалізації змісту освітнього напряму «Дитина в природному довкіллі» в програмі «Українське дошкілля» (2017 р.)

3. Продемонструйте особливості реалізації змісту освітнього напряму «Дитина в природному довкіллі» в програмі «Дитина» (2016 р.) і порівняйте з оновленим розділом в програмі «Дитина» (2020 р.) – «Природний світ: дитина у світі природи»

4. Продемонструйте особливості реалізації змісту освітнього напряму «Дитина в природному довкіллі» в програмі «Впевнений старт» (2017-2019 р.р.).

5. Продемонструйте особливості реалізації змісту освітнього напрямку «Дитина в природному довкіллі» в програмі «Я у світі» (2019 р.р.).

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний контроль						Підсумковий контроль	Сума
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2	Змістовий модуль 3			
T.1.1 10б.	T.1.2 10б.	T.1.3 10б.	T.2.1 10б.	T.3.1 10б.	T. 3.2. 10б.	40	100

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного контролю

№ з/п	Вид діяльності	Коефіцієнт (вартість виду)	Кількість робіт	Сума балів
1.	Відповіді на семінарських заняттях	2	10	20
2.	Обговорення на лабораторних заняттях	1	4	4
3.	Відповіді на практичних заняттях	1	6	6
5.	Модульний контроль	10	3	30
Підсумковий рейтинговий бал (екзамен)				60

Тематичний контроль

Зразок модульної контрольної роботи:

Модульна контрольна робота № 1.

1. Оберіть правильну відповідь. В куточку природи ЗДО можна утримувати таких птахів:

- А) вільшанки, омелюхи
- Б) колібрі, шпаки;
- В) канарки, папуги

3. Чи правильне твердження?

До видів екологічних занять відносяться заняття у формі евристичної бесіди, заняття-милування, заняття-дослідження, заняття-відкриття, заняття-подорож, тематичні заняття

- А) так
- Б) ні

4. Оберіть правильні відповіді. До складових еколого-розвивального середовища ЗДО відносяться:

- а) зовнішнє середовище;
- б) зимовий сад;
- в) екологічна система;
- г) город;
- д) куточок природи;
- е) ігровий майданчик;
- ж) квітник;
- з) методичний кабінет;
- к) природнича кімната.

Підсумковий контроль здійснюється у формі тестового екзамену з урахуванням поточного та тематичного оцінювання, а також виконання усіх видів самостійної роботи.

Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень бакалаврів

Оцінка	Критерії оцінювання
«відмінно»	ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
«добре»	ставиться за вияв студентом повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента наявні незначні помилки.
«задовільно»	ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх із допомогою викладача.
«незадовільно»	виставляється студентові, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться студентові, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення закладу вищої освіти без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

**Шкала оцінювання результатів ПОТОЧНИХ (СЕМЕСТРОВИХ)
видів навчальної діяльності: національна та ECTS**

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для оцінювання результатів поточних (семестрових) видів навчальної діяльності
54-60	A	відмінно
48-53	B	добре
42-47	C	
39-41	D	
36-38	E	задовільно
21-35	FX	незадовільно з можливістю повторного виконання окремих видів навчальної діяльності
0-20	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

**Шкала оцінювання результатів ЕКЗАМЕНУ:
національна та ECTS**

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену
36-40	A	відмінно
32-35	B	добре

28-31	C	задовільно
26-27	D	
24-25	E	
14-23	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-13	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену
90 – 100	A	відмінно
80-89	B	добре
70-79	C	
65-69	D	
60-64	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Кожний модуль включає бали за поточну роботу бакалавра на практичних, семінарських, лабораторних заняттях, виконання самостійної роботи, модульну контрольну роботу.

Модульний контроль знань бакалаврів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

VI. Навчально-методична карта дисципліни «Природознавство з методикою та навичками освіти сталого розвитку»

Всього – 180 год. З них: л.-38 год; практик – 12 год.; сем. – 20 год.; лаб – 8 год.; с.р.с.- 102 год.

Модулі	Модуль 1	Модуль 2	Модуль 3
Теоретичні розділи	Теоретичні засади формування природничо-екологічної компетенції дітей дошкільного віку (38 балів)	Еколого-розвивальне середовище ЗДО (48 балів)	Особливості організації роботи з формування природничо-екологічної компетенції та навичок освіти сталого розвитку для дітей дошкільного віку (93 бали)
Теми лекцій	Лекція 1 Природа України. Рослинний світ. Тваринний світ. (2год) Лекція 2 Становлення методики ознайомлення	Лекція 4,5. Еколого-розвивальне середовище – складова формування природничо-екологічної компетентності дітей	Лекція 7,8 Методи формування природничо-екологічної компетентності у дітей раннього та

	<p>дітей з природою. Сучасні підходи до формування природничо-екологічної компетентності та початкових уявлень про поведінку, що зорієнтована на сталий розвиток дітей дошкільного віку (2 год.) Лекція 3 Психолого-педагогічні механізми формування природничо-екологічної компетентності та навичками освіти для сталого розвитку дітей дошкільного віку (2 год)</p>	<p>дошкільного віку (4 год.) Лекція 6. Куточок природи в ЗДО (2 год)</p>	<p>дошкільного віку. Методи безпосереднього ознайомлення дітей з природою (4 год) Лекція 9. Спостереження - основний метод безпосереднього ознайомлення дітей з природою (2 год). Лекція 10. Методи опосередкованого ознайомлення дітей з природою. Словесні методи формування природничо-екологічної компетентності дітей дошкільного віку (2 год) Лекція 11. Ілюстративні методи формування природничо-екологічної компетентності дітей дошкільного віку (2 год) Лекція 12. Засоби фіксації знань про природу у дітей раннього та дошкільного віку. Планування освітнього процесу природничо-екологічної компетенції (2 год) Лекція 13, 14. Форми формування природничо-екологічної компетентності у дітей раннього та дошкільного віку (4 год) Лекція 15, 16, 17, 18, 19. Технології формування природничо-екологічної компетентності дітей старшого дошкільного віку (10 год)</p>
--	--	--	---

<p>Теми практичних занять</p>	<p>1. Концепція екологічної культури (2 год)- 5 б.</p>	<p>1.(2) Вивчення та аналіз еколого-розвивального середовища закладу дошкільної освіти (2 год.) – 5 б. 2.(3) Моделювання куточка природи в закладі дошкільної освіти (2 год.) – 5б.</p>	<p>1.(4) Формування естетичного та ціннісного ставлення до об'єктів та явищ природи у дітей дошкільного віку (2 год.) – 5 б. 2. (5) Моделювання форм роботи з формування природничо-екологічної компетентності дітей дошкільного віку (2 год.) – 5 б 3. (6) Презентація технології «Освіти сталого розвитку для дошкільників» в роботі з дітьми дошкільного віку (2 год.) – 5 б</p>
<p>Теми семінарських занять</p>	<p>1. Еко-освіта майбутнього вихователя як основа відповідального лідерства (2 год.) - 5 б. 2. (2) Аналіз БКДО (2021) та чинних програм розвитку, виховання, навчання дітей дошкільного віку з освітнього напрямку «Дитина в природному довкіллі» (2 год)-5 б.</p>	<p>1.(3) Побудова логіко-тематичних карт – основи для проєктної діяльності з дітьми, моделювання проєктної діяльності дітей в контексті ознайомлення їх з рослинами (2 год)-5б. 2. (4) STREAM - лабораторія як новий елемент предметно-розвивального середовища закладу дошкільної освіти (2 год.)-5б</p>	<p>1.(5) Організація спостережень, ігор та праці в природі з дітьми дошкільного віку (2 год.)-5б. 2.(6) Природа у запитаннях, казках і завданнях (2 год)-5б 3. (7) Аналіз різних форм організації діяльності дітей з освітньої лінії «Дитина у природному довкіллі (2 год.)-5б. 4.(8) Екологічне виховання дітей дошкільного віку в зарубіжних країнах. Презентація – 5 б. 5.(9) Представлення і захист екологічних проєктів (2 год) – 5 б. 6. (10) Характеристика технологій екологічного виховання дітей дошкільного віку (2 год)-5б.</p>
<p>Самостійна робота</p>	<p>1. Побувати на оглядових екскурсіях</p>	<p>1. Створити каталог характеристик</p>	<p>1. Презентувати досвід роботи з</p>

	<p>Геологічної, Палеонтологічної, Зоологічної, Ботанічної експозицій</p> <p>Національного науково-природничого музею НАН України (вул. Богдана Хмельницького, 15, ст. метро «Театральна» або «Золоті ворота») та представити фото-звіт. Або відвідати відео екскурсії на природничі об'єкти (зоопарк, ботанічний сад, природничий музей тощо), надати посилання і проаналізувати змістове наповнення та можливість проведення цієї відеоекскурсії з дітьми дошкільного віку (10 год) – 5 б.</p> <p>2. Скласти каталог статей з анотаціями природничо-екологічного спрямування за останні 3 роки за схемою(10 год) – 5 б.:</p> <p>3. Відвідати Київський планетарій (вул. Велика Васильківська, 57/3, ст. метро «Олімпійська»), побувати на оглядовій екскурсії або ознайомитись на сайті з цим об'єктом та створити рекламу для батьків дітей дошкільного віку. (10 год.) - 5 б.</p>	<p>рослинних, тваринних об'єктів та явищ природи для дітей старшого дошкільного віку, орієнтуючись на зміст освітньої програми для дітей від 2 до 7 років «Дитина» (2020 р.) (16 год)– 5 б..</p> <p>2. Підібрати літературні твори, музичний репертуар, дидактичний матеріал (ілюстративний, практичний, ігровий) для моделювання різних форм роботи з ознайомлення дітей дошкільного віку з природним довкіллям (16 год)– 5 б.</p>	<p>екологічного виховання у зарубіжних освітніх системах (одна країна за вибором студента) – 20 год. – 5 б.</p> <p>2. Виготовити лепбук екологічного спрямування та його презентувати. (Назва за вибором студента).- 20 год. – 5 б.</p>
<p>Лабораторні заняття</p>		<p>1.(1)Вивчення та аналіз еколого-розвивального середовища закладу дошкільної освіти (2</p>	<p>1.(2)Виявлення рівнів сформованості еколого-природничої компетенції дітей</p>

		год.) – 5 б.	старшого дошкільного віку (3 год.) – 5 б. 2.(3) Нескладні досліди в ознайомленні дітей з природним довкіллям.-5б. 3.(4)Проведення тематичного дня відповідно до програми «Освіта сталого розвитку для дошкільнят» з дітьми старшого дошкільного віку на території ЗДО (2 год.) – 5 б.
Вид контролю	Усне опитування, модульна робота 1 - 10 б	Усне опитування, модульна робота 2 - 10 б	Усне опитування, модульна робота 3 – 10 б
Модульний контроль (1-й – 38 балів, 2-й - 48 балів, 3-й -93 бали) = 179 балів Коефіцієнт: 179:60= 3 ЕКЗАМЕН - 40 балів			

VII. Основні й допоміжні інформаційні джерела для вивчення курсу

Основні:

1. Беленька Г.В. Віконечко в природу: методичний посібник для вихователів дітей дошкільного віку. К.: Сім кольорів. 2014. С.56
2. Дитина: Освітня програма для дітей від двох до семи років / наук. кер. проекту В.О.Огнев'юк ; авт. кол.: Г.В. Беленька, О.Л.Богініч, В.М.Вертугіна, О.М. Половіна та ін.; наук. ред. Г.В. Беленька ; Мін. осв. і науки України, Київ. ун-т ім. Б. Грінченка. К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2020. С. 440
3. Методичні рекомендації до Освітньої програми для дітей від 2 до 7 років «Дитина» / наук.ред.Г.В. Беленька, О.А.Половіна, І.В.Кондратець;авт..кол.: Г.В.Беленька, О.Л. Богініч, В.М.Вертугіна, К.І.Волинець та ін.К.:ТОВ «АКМЕ ГРУП», 2021. С.568
4. Дошкільнятам про світ природи: Діти п'ятого року життя (середній дошкільний вік): навч.-метод. посіб. / Г.В.Беленька, О.А.Половіна. Настільна книжка вихователя. К.: Генеза, 2016. С. 98
5. Дошкільнятам про світ природи: Старший дошкільний вік: навч.-метод. посіб. / Г.В. Беленька, Т.С. Науменко, О.А. Половіна.Настільна книжка вихователя. Рекомендовано Міністерством освіти і науки України (лист МОН України від 12.07 2013 р. № 1/11-11415).К.: Генеза. 2013. С.112
6. Дошкільнятам про світ природи: Діти четвертого року життя (молодший дошкільний вік): навч.-метод. посіб. / Г.В.Беленька, О.А.Половіна. К.: Генеза. 2018. С. 128
7. Присяжнюк Л. Еколого-природнича освіта дошкільнят у поліфонії інноваційних підходів. Палітра педагога. 2017. №6. С.3-6
8. Яришева Н.Ф. Екологічне виховання дошкільників. Посібник для вихователів. Серія «Екологія і здоров'я». К.: 2001. С.55
9. Яришева Н.Ф. Природа України. Київ: Вища школа. 1995. С.334
10. Яришева Н.Ф. Методика ознайомлення дітей з природою. К.: Вища шк. 1995. С.255
11. Яришева Н.Ф. Екологічне виховання дошкільників. К.: Грамота. 2001. С.55.

Допоміжні:

1. Агіляр Туклер В.В. Методи формування природничо-екологічної компетенції дітей дошкільного віку. Проблеми педагогічної освіти: реалії сьогодення, нові ідеї та перспективи: матеріали науково-практичної конференції, 25-26 листопада. Полтава: видавництво «Молодий вчений», 2022. С.40-43
2. АгілярТуклер В.В. Екологічна стежина, як засіб формування природничо-екологічної компетентності дітей дошкільного віку. Наука, освіта та суспільство в ХХІ столітті: наукові ідеї та механізми реалізації: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, 19 листопада. Кропивницький: Центр фінансово-економічних наукових досліджень, 2022. С.7-8.
3. Агіляр Туклер В.В. Формування екологічної свідомості дітей старшого дошкільного віку: матеріали V Регіональної науково- практичної конференції, 28 лютого, Нікополь: Навчально- методичний кабінет, 2023. С.6-8
4. Базовий компонент дошкільної освіти України //Наказ Міністерства освіти і науки України від 12.10.2021, №33 «Про затвердження Базового компонента дошкільної освіти (Державного стандарту дошкільної освіти) нова редакція, 2021. С.37
5. Беленька Г.В. Дитина в докiллі: методичний посiбник для вихователiв дiтей дошкiльного вiку. К.: Сiм кольорiв, 2014. С.56
6. Беленька Г.В. Знайомтеся: жук-сонечко. Методична скарбничка вихователя, №6. 2014. С. 36 – 39.
7. Беленька Г.В. Природничі науки в казках, запитаннях, завданнях, дослідях. Науково-методичний посiбник для дiтей старшого дошкiльного та молодшого шкiльного вiку. К.: Шкiльний свiт, 2011. С.128
8. Беленька Г.В. Цiльовi прогулянки в природi: моральний аспект / Г.В. Беленька, О.А. Половина . Палiтра педагога, 2017. №6. С. 9-11.
9. Беленька Г.В. Пiзнавальнi прогулянки з дошкiльниками / Г.В. Беленька, О.А. Половина. Палiтра педагога, 2017. №6. С. 25 – 34.
10. Гавриш Н., Саприкіна О. Дошкiльнятам – освiта для сталого розвитку: навч.-метод. посiб. для дошкiльних навч. закладiв/ за заг. ред. О. Пометун. Днiпропетровськ: Лiра. 2014. С.120
11. Лисенко Н.В. Еко-око: дошкiльник пiзнає свiт природи: навчально-методичний посiбник / Н.В.Лисенко К.: Видавничий дiм «Слово». 2015. С. 352
12. Плохий З. П. Формування у дiтей дошкiльного вiку екологічної культури (теоретичнi та методичнi аспекти): монографiя. Ін-т пробл. виховання НАПН України. К.: Персона. 2010. С.319
13. Пометун О. Освiта для сталого розвитку для дошкiльнят. Надихаємо на дiї. Електронний журнал. № 12(2).2013. С. 21-30.
14. Пометун О. Що таке «емпауермент-педагогiка»? Надихаємо на дiї. 2008. № 1(1). С. 10-12.

Інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
2. Наукова бібліотека НПУ імені М.П. Драгоманова. URL: <http://lib.npu.edu.ua/>
3. Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського . URL: <http://www.dnpb.gov.ua/>

VIII. Доповнення та зміни, внесені до робочої програми в 2023/2024 н.р.